

ODPOVĚDI EVROPSKÉ KOMISE

NA ZVLÁŠTNÍ ZPRÁVU EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORA

**Synergie mezi programem Horizont 2020 a
evropskými strukturálními a investičními
fondy:**

Potenciál těchto synergií není dosud plně využíván

European
Commission

Obsah

SHRNUTÍ (body I–IX).....	3
ÚVOD (body 1–9).....	4
ROZSAH A KONCEPCE AUDITU (body 10–13).....	6
PŘIPOMÍNKY (body 14–78).....	6
ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ (body 79–91).....	12
Doporučení 1 – Zlepšit spolupráci mezi subjekty zapojenými do řízení fondů ESI a rámcových programů.....	12
Doporučení 2 – Využívat potenciál údajů pro podporu synergií.....	13
Doporučení 3 – Zvýšit využívání následných synergií.....	14
Doporučení 4 – Zlepšit tok informací o projektech, které obdržely pečeť excelence.....	14

Tento dokument představuje odpovědi Evropské komise na připomínky zvláštní zprávy Evropského účetního dvora v souladu s článkem 259 [finančního nařízení](#) a bude zveřejněn společně se zvláštní zprávou.

SHRNUTÍ (body I–IX)

Odpovědi Komise:

I. Program Horizont 2020 a jeho nástupce Horizont Evropa jsou hlavními programy Evropské unie na podporu výzkumu a inovací. Jejich konečným cílem je vytvářet pracovní místa, stimulovat hospodářský růst, podporovat konkurenceschopnost průmyslu a zvyšovat atraktivitu Unie v oblasti výzkumu a inovací.

Na podporu inovací a členských států a na překlenutí inovačních rozdílů bylo rovněž mobilizováno významné množství prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „fondy ESI“).

V rozpočtu Komise vyčleněném na výzkum a inovace pro období 2014–2020 se odráží ambice EU investovat do budoucnosti Evropy.

II. Pro Komisi je v posledních letech důležitou prioritou větší sbližování politiky soudržnosti a programu Horizont Evropa, zejména při přípravě na období 2021–2027. Cílem je posílit dopad obou politik vytvořením doplňkovosti, zejména v méně rozvinutých a okrajových regionech. Podpora integrovaného přístupu a posilování synergií mezi těmito klíčovými nástroji EU (a jejich příslušnými pilíři a politickými cíli) může nabídnout nové oboustranně výhodné situace, které budou přínosem pro všechny. Lze například podpořit udržitelný a inteligentní regionální hospodářský rozvoj a zároveň celkově posílit inovační ekosystém EU a zlepšit jeho reakci na klíčové společenské výzvy a rozvoj klíčových strategických hodnotových řetězců.

Tento přístup vytváří nové příležitosti, které pomáhají podporovat inovace ve všech regionech a lépe integrovat méně rozvinuté a okrajové regiony do Evropského výzkumného prostoru (EVP) a do evropského inovačního ekosystému.

V. Již v roce 2014 bylo v pokynech připravených Komisí¹ zdůrazněno, že „převedení této nové skutečnosti do praxe bude procesem učení, vzhledem k tomu, že provádění fondů ESI podléhá pravidlům sdíleného řízení členských států, zatímco podpora v rámci programů Horizont 2020, COSME, Erasmus+ atd. je přidělována na úrovni EU (přímo či nepřímo Komisí)“.

Komise se zabývá několika aspekty, jejichž cílem je zejména pro období 2021–2027 přispět k posílení synergií, například zjednodušením a sladěním předpisů souvisejících s těmito politikami ve spolupráci s rozpočtovými orgány. To je známkou jejího odhodlání uvést synergie do praxe. Rovněž byla přijata některá opatření na podporu synergií. Komise vydala brožuru s příklady synergií v minulém programovém období a na internetových stránkách iniciativy „pečeť excelence“ zveřejnila příklady systémů na podporu této iniciativy a příklady držitelů pečeti, kteří využívají jejího financování.

K lepší tvorbě jejich strategických dokumentů však může přispět zejména hlubší pochopení cílů politik EU na úrovni členských států. Komise uznává, že existuje určitý prostor pro zlepšení součinnosti a sladění cílů politik EU a programů na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni a že je třeba vyvinout větší úsilí.

¹ Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, *Umožnění součinnosti mezi evropskými strukturálními a investičními fondy, programem Horizont 2020 a dalšími programy Unie v oblasti výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti: pokyny pro tvůrce politik a prováděcí subjekty*, Úřad pro publikace, 2014, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/84939>

VI. Z nedávné studie² o stanovení priorit ve strategiích pro inteligentní specializaci v EU vyplynulo, že prioritní oblasti strategií pro inteligentní specializaci v EU vycházejí převážně ze souboru objektivních postupů identifikace založených na datech. To v členských státech / regionech EU vedlo k zavedení přístupů ke stanovení priorit, které stanovují omezený, ale často široký soubor prioritních oblastí orientovaných na výzkum a vývoj a na témata více zaměřená na technologie.

Komise se domnívá, že strategie pro inteligentní specializaci často odpovídají prioritním oblastem programu Horizont, i když nejsou výslovně vzájemně provázány.

Široký rozsah priorit inteligentní specializace nemusí být pro vytváření synergií nutně překážkou.

VII. Ačkoli všichni příjemci grantů z programu Horizont 2020 musí předložit své plány pro jejich následné využití, nemusí vždy uvažovat o financování z fondů ESI jako o mechanismu pro další využití výsledků svého výzkumu nebo se na něj výslovně odvolávat. Pokud plány využívání nejsou podmíněny pokračujícími dotacemi z rozpočtu EU, není to samo o sobě problematické.

Mnoho řídicích orgánů úspěšně provádí opatření na podporu inovací, a vytváří tak příležitosti pro následné synergie. Členské státy by však také měly dále posilovat své vnitřní kapacity, aby maximalizovaly příležitosti k posílení synergií.

VIII. Jedním z klíčových nástrojů synergie je pečeť excellence, která oceňuje hodnotu návrhu a umožňuje ostatním financujícím subjektům využívat vysoce kvalitní hodnotící proces Komise.

Nositelé ocenění pečeť excellence nejsou povinni poskytovat informace o využití svých projektů jinými nástroji financování. Komise proto nemůže určit přesné množství návrhů projektů, které takové financování získaly, ale může být vyšší, než kolik členové „Seal of Excellence Community of Practice“ dobrovolně uvádějí.

IX. Komise doporučení přijímá.

ÚVOD (body 1–9)

Odpovědi Komise:

01. Jak je uvedeno ve sdělení Komise³ týkajícím se programu Horizont 2020, „výzkum a inovace pomáhají vytvářet pracovní místa, zvyšovat prosperitu a kvalitu života a poskytovat globální veřejné statky. Vytvářejí vědecké a technologické objevy potřebné k řešení naléhavých problémů, kterým je společnost vystavena. Výzkum a inovace jsou v centru pozornosti strategie Evropa 2020 v zájmu podpory inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění“.

² Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, Study on prioritisation in smart specialisation strategies in the EU: final report, Úřad pro publikace, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/60867>

³ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace /* KOM/2011/0808 v konečném znění *

Současná Evropská komise (2019–2024) tuto politiku navíc udržuje v centru svých politických priorit.⁴

03. Komise zdůrazňuje obecnou potřebu rozvíjet synergie s ostatními programy Unie, jako je společný strategický rámec pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost a Program pro konkurenceschopnost podniků a malé a střední podniky.

04. Tento cíl je zohledněn i v nařízení o programu Horizont Evropa: „[...] měl by program usilovat o synergické působení s dalšími programy Unie, od jejich návrhu a strategického plánování až po výběr projektů, řízení, komunikaci, šíření a využívání výsledků, po monitorování, auditování a řízení. [...] Aby se zabránilo zdvojení činností a překrývání a zvýšil se pákový efekt financování Unie a aby se snížila administrativní zátěž žadatelů a příjemců, mělo by být možné podporovat synergie zejména alternativním, kombinovaným, kumulativním financováním a převody zdrojů.“

V nařízení o společných ustanoveních⁵ (61. bod odůvodnění) se uvádí: „Je třeba optimalizovat synergie mezi fondy a přímo řízenými nástroji. Mělo by se usnadnit poskytování podpory operacím, které již obdržely pečeť excelence nebo byly spolufinancovány z Horizontu Evropa s příspěvkem z fondů. Podmínky, které již byly posouzeny na úrovni Unie před udělením značky kvality v podobě ‚pečetě excelence‘ nebo spolufinancováním z Horizontu Evropa, by neměly být znovu posuzovány, pokud jsou operace v souladu s omezeným souborem požadavků stanovených v tomto nařízení. To by mělo rovněž usnadnit dodržování příslušných pravidel stanovených v nařízení Komise (EU) č. 651/2014.“

05. Ve výše uvedených citacích je zdůrazněn význam rozvoje synergií mezi politikami Evropské unie, tedy úsilí, které uznávají všechny klíčové zúčastněné strany. V této souvislosti vydala Komise dokument s pokyny o možnostech maximalizace synergií mezi programem Horizont Evropa a Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR). Tento dokument poukazuje na nové možnosti synergií a objasňuje řídicím orgánům v oblasti politiky soudržnosti, vnitrostátním kontaktním místům programu Horizont Evropa a navrhovatelům/předkladatelům projektů programu Horizont Evropa jejich praktické provádění. Zároveň zdůrazňuje společnou odpovědnost všech aktérů při zajišťování úspěchu.

07. EÚD poukazuje na složitost tohoto úsilí, neboť některé aspekty (cíle, řízení, provádění a stanovení priorit) různých nástrojů se vzájemně zcela neshodují.

Program Horizont 2020 se zaměřuje na podporu excelence v oblasti výzkumu a inovací v souladu s článkem 179 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Cílem politiky soudržnosti je podporovat a prosazovat harmonický vývoj členských států a jejich regionů v souladu s článkem 174 SFEU, zejména snižováním regionálních rozdílů. EFRR a Horizont jsou nástroje EU na podporu investic do výzkumu a inovací.

Pro Komisi bylo v posledních letech důležitou prioritou větší sbližování politiky soudržnosti a programu Horizont Evropa, zejména při přípravě na období 2021–2027. Cílem je posílit dopad obou politik vytvořením doplňkovosti, zejména v méně rozvinutých a okrajových regionech. Podpora integrovaného přístupu a posilování synergií mezi těmito klíčovými nástroji EU (a jejich příslušnými

⁴ POLITICKÉ SMĚRY PRO PŘÍŠTÍ EVROPSKOU KOMISI 2019–2024
(https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_en_0).

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

pilíři a politickými cíli) může nabídnout nové oboustranně výhodné situace, které budou přínosem pro všechny.

ROZSAH A KONCEPCE AUDITU (body 10–13)

Komise neodpověděla.

PŘIPOMÍNKY (body 14–78)

Odpovědi Komise:

14. Politiky Komise, které jsou předmětem auditu EÚD, sledují cíle související s regionálním rozvojem a s výzkumem a inovacemi. Tyto politiky byly z velké části prováděny odděleně. Zaměření na rozvoj synergií je při provádění výše uvedených politik relativně novým krokem vpřed. Na podpoře synergií Komise aktivně pracuje od začátku programového období 2014–2020. Úloha Komise při zjednodušování a sjednocování předpisů souvisejících s výše uvedenými politikami je známkou jejího odhodlání zajistit, aby budování silnějších synergií bylo úspěšné.

16. Komise trvale usiluje o to, aby jednotlivé programy Unie spolupracovaly a důsledně plnily cíle Evropské unie. Oceňuje také, že se její úsilí o sjednocení nařízení pro období 2021–2027 bere na vědomí.

Komise se domnívá, že již společné úsilí, jehož výsledkem byly změny zavedené pro období 2021–2027, umožnilo zvýšit povědomí a vzájemnou znalost cílů a možností, což mělo samo o sobě pozitivní dopad.

19. Výzkumná služba Evropského parlamentu poukazuje na složitost tohoto úsilí. V dokumentu jsou uvedeny některé postřehy a poznámky k tomu, jak postupovat a překonávat obtíže, které brání rozvoji silnějších synergií.

Útvary Komise úzce spolupracují na posílení možností synergií za pomoci lépe koordinovaných pravidel pro období 2021–2027 a zohlednění ustanovení ve všech příslušných právních předpisech (Horizont Evropa, politika soudržnosti, obecné nařízení o blokových výjimkách pro poskytování státních podpor). Útvary v současné době spolupracují na tom, aby řídicí orgány EFRR a zúčastněné strany v oblasti výzkumu a inovací využily příležitostí, které nový víceletý finanční rámec nabízí k vytvoření a co nejlepšimu využití různých typů synergií. Tyto nové možnosti již byly při různých příležitostech představeny členským státům, regionům i zúčastněným stranám. Kromě toho jsou od 5. července 2022 k dispozici nové pokyny k možnostem maximálního využití synergií mezi programem Horizont Evropa a Evropským fondem pro regionální rozvoj⁶.

21. Ačkoli pro výměnu informací mezi Komisí a vnitrostátními a regionálními zúčastněnými stranami existuje řada míst a mechanismů, včetně formálního procesu zapojení Komise, členských států a příslušných zúčastněných stran během legislativního procesu a následného programování a

6 C(2022) 4747 final: SDĚLENÍ KOMISE Schválení obsahu návrhu oznámení Komise o synergiích mezi programy EFRR a Horizont Evropa, 5. července 2022.

provádění nástrojů (např. strategické plánování, společenství „Seal of Excellence Community of Practice“), je třeba dále usilovat o zajištění synergií při provádění (viz odpověď Komise na bod 19).

RÁMEČEK 1 – „Seal of Excellence Community of Practice“: pozitivní příklad víceúrovňové spolupráce.

Členy společenství „Seal of Excellence Community of Practice“ jsou většinou řídicí orgány EFRR, ale také další veřejné a soukromé subjekty s finančními pravomocemi, které se zavázaly provádět opatření podporující pečeti excelence a které se rozhodly připojit ke společenství dobrovolně. K dnešnímu dni má společenství přibližně 250 členů a svou činnost vykonává v rámci pravidelných schůzek, kterým předsedá Komise. Disponuje komunitní platformou (síť SINAPSE), která umožňuje výměnu informací a osvědčených postupů týkajících se pečeti excelence.

24. Již od počátečních fází programu Horizont 2020 se Komise přiklání k názoru, že lepší komunikace na úrovni členských států může přispět k důslednějšímu provádění programů EU.

To potvrzuje i bod 3.3 pokynů z roku 2014 („Actions for National and Regional authorities involved in Horizon 2020 and other relevant EU programmes“). Tento bod odkazuje na potřebu různých programových orgánů EU, jako jsou vnitrostátní kontaktní místa programu Horizont 2020, síť Enterprise Europe Network (EEN) atd. spolupracovat s vnitrostátními řídicími orgány a zvyšovat povědomí o možnostech kombinovaného využití finančních prostředků z fondů ESI a programu Horizont 2020.

Kromě toho doporučuje pořádat semináře, na nichž by se setkávaly příslušné řídicí orgány a orgány odpovídající za výzkum a inovace pro inteligentní specializaci se zástupci jednotlivých programových výborů programu Horizont 2020, COSME atd., aby diskutovali o možných synergiích a synchronizaci rozhodnutí o financování, pravidelně si vyměňovali informace a vzájemně se seznamovali s aktuálním stavem provádění strategií výzkumu a inovací v oblasti inteligentní specializace (RI S3). Mohli by například prozkoumat možnosti alternativního financování / přesměrování vysoce kvalitních návrhů z programu Horizont 2020 s výsledkem převyšujícím prahové hodnoty, pro které nebyl v rámci programu Horizont 2020 k dispozici dostatečný rozpočet.

26. Informace o projektech podporovaných rámcovými programy jsou k dispozici v přehledu programu Horizont⁷ a na internetových stránkách databází CORDIS⁸, Kohesio⁹ a jednotlivých programů.

Údaje z rámcových programů jsou navíc zveřejňovány jako veřejně přístupná data na oficiálním portálu evropských dat „data.europa.eu/cs“¹⁰, což napomáhá transparentnosti, opětovnému používání a propojování s jakýmkoliv externími zúčastněnými stranami.

29. Komise vyvinula datové a informační nástroje, které jí umožňují snadno a transparentně informovat o příjemcích prostředků z rámcových programů pro výzkum a inovace (přehled programu Horizont přístupný také prostřednictvím portálu pro financování a nabídková řízení¹¹) a o politice soudržnosti EU (databáze Kohesio, která je v provozu od března 2022).

Údaje o výzkumných a inovačních programech, zejména o programu Horizont 2020, jsou veřejně přístupné. K projektům v oblasti výzkumu a inovací v rámci programu Horizont 2020 poskytovala Komise členským státům kromě systému CORDIS také omezenou verzi databáze eCORDA, dokud

⁷ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/horizon-dashboard>

⁸ <https://cordis.europa.eu/>

⁹ <https://kohesio.ec.europa.eu/en/>

¹⁰ <https://data.europa.eu/cs>

¹¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

nebyl v roce 2018 spuštěn veřejný přehled programu Horizont 2020 (a v roce 2021 začleněn do přehledu programu Horizont). Tento přehled je k dispozici na portálu pro financování a nabídková řízení a je přístupný široké veřejnosti.

Viz rovněž odpověď k bodu 31.

30. Databáze programu Horizont a databáze politiky soudržnosti mají odlišné formáty, které zohledňují rozdíly v právních rámcích pro tyto nástroje.

Společnou a statickou taxonomii je obtížné zavést i kvůli rozdílným oblastem působnosti těchto nástrojů. U strategií pro inteligentní specializaci není nutné, aby byly stanoveny v rámci určité pevně stanovené klasifikace (např. NACE, neboli klasifikace ekonomických činností), ale jsou stanovovány zdola nahoru v rámci procesu objevování podnikatelského potenciálu.

31. Mechanismy podávání zpráv a monitorování pro fondy ESI jsou v souladu s legislativními požadavky a považují se za vhodné pro sledování politik.

Komise se domnívá, že i když obě databáze nejsou interoperabilní, stávající funkcionality již do určité míry umožňují určit relevantní informace.

Konkrétně databáze Kohesio umožňuje pomocí filtru oblasti intervence identifikovat všechny projekty v oblasti výzkumu a inovací financované z Fondu soudržnosti. Převážná většina (> 85 %) celkových investic spojených se strategií pro inteligentní specializaci je soustředěna do úzkého okruhu oblastí intervence.

Pro přesnější vyhledávání mohou uživatelé kombinovat tento tematický filtr s dalšími (např. země, program, fond) a získat tak seznam projektů z oblasti výzkumu a inovací, jakož i přehled o geografickém pokrytí a podrobné informace o příslušných příjemcích.

Databáze Kohesio navíc využívá funkce sémantického vyhledávání založené na umělé inteligenci, což uživatelům umožňuje vyhledávat projekty v oblasti výzkumu a inovací týkající se specifických témat, která nejsou přímo zahrnuta ve výše uvedených oblastech intervence (např. výzkum rakoviny).

Aktuálně se pracuje na klasifikaci názvů a popisů projektů podle řízeného slovníku EuroVoc, který spravuje Úřad pro publikace. Tímto krokem se možnost vyhledávání údajů v databázi Kohesio dále vylepší.

Databáze CORDIS již navíc poskytuje údaje podle klasifikace EuroSciVoc, což poskytuje určitou formu shody s databází Kohesio.

Komise uznává, že je třeba zlepšit stávající datové rámce, možnosti vyhledávání a mapování údajů, sledování synergií a podporu osvědčených postupů.

32. Komise a vnitrostátní orgány se většinou zaměřují na provádění politik, které mají na starosti. Monitorování synergií navíc nebylo součástí regulačních požadavků na monitorování podle nařízení o společných ustanoveních.

33. Komise neustále pracuje na lepším provádění svých politik. Lepší koncepce monitorovacího procesu je proto pro tento cíl klíčová. Důležité je také to, jak se příslušné informace zaznamenávají do rozhodovacího postupu.

V této souvislosti musí být získávání informací, z nichž lze vyvodit závěry o provádění programu (monitorování), založeno na praktických opatřeních, která tento proces usnadní, aniž by pro příjemce programů představovala nadměrnou zátěž. Právní rámec pro systém monitorování fondů politiky soudržnosti nepředpokládá povinné a systematické podávání zpráv řídicími orgány o využívání pečeti excelence.

Stejně tak není zaveden monitorovací systém pro návrhy na udělení ocenění pečetí excelence, neboť ty se fakticky nacházejí mimo proces následných opatření projektů programu Horizont.

Ve srovnání s programem Horizont 2020 bude v rámci programu Horizont Evropa shromažďováno více informací o následných opatřeních v souvislosti s výsledky projektů, a to díky jeho rámci pro podávání zpráv a službám a nástrojům, které mají příjemci k dispozici v rámci strategie šíření a využívání výsledků programu Horizont, jako jsou podpora výsledků programu Horizont a platforma pro výsledky programu Horizont.

34. V tomto aspektu programů nelze opomíjet úlohu vnitrostátních orgánů.

36. Komise přijala několik opatření, na něž se EÚD odvolává.

Klíčovým dokumentem pro tento účel jsou pokyny k synergiím, vydané ve velmi rané fázi provádění programu Horizont 2020.

Pokud jde o nástroj na podporu politiky, pro účely vzájemného učení není účast všech členských států potřebná. Šíření výsledků této diskuse tak, aby z ní měly prospěch i ostatní země, se zajišťuje pomocí zpráv a seminářů s jednotlivými výstupy, které jsou k dispozici na internetových stránkách nástroje na podporu politiky.

Komise rovněž uspořádala řadu seminářů na celostátní a regionální úrovni, na nichž na žádost místních nebo vnitrostátních orgánů představila synergie, případně se takových seminářů sama účastnila.

41. Klíčovou roli při navrhování strategických opatření a jejich úspěšném provádění hrají orgány na vnitrostátní úrovni, které jsou pověřeny řízením programů EU.

47. Členské státy / regiony EU stanovily omezený, ale jinak poměrně široký soubor prioritních oblastí zaměřených na výzkum a vývoj a na témata, která se více orientují na technologie. Rozsah prioritní oblasti však nemusí nutně omezovat možnost vytváření synergií.

51. Komise opětovně zdůrazňuje význam budování kapacit vnitrostátních správních orgánů s cílem podpořit potenciální příjemce ve fázi podávání žádostí v rámci řízení o udělení grantu, neboť to významně napomáhá úspěšnému provádění programů Unie (na vnitrostátní úrovni).

SPOLEČNÁ ODPOVĚĚ K BODŮM 56 AŽ 63:

Komise uznává význam podpory následných synergií jako možného mechanismu pro další šíření a využívání výsledků těch výzkumných projektů, které mohou mít významný dopad na socioekonomický rozvoj území.

64. Příkladem vzájemného propojení informací pocházejících z přímo řízených programů výzkumu a inovací, jako je Horizont 2020 a Interreg financovaný z EFRR, bylo vytvoření nástroje pro mapování synergií H2020-Interreg (neboli nástroje pro propojování), který byl zaveden v návaznosti na potřebu vyjádřenou po vyhlášení experimentální výzvy Interreg Střední Evropa k využití

koordinace. Tento nástroj je veřejně dostupný na pro financování a nabídková řízení (viz odpověď k bodu 29). V současné době se podnikají další kroky k rozšíření databáze Interreg keep.eu¹², kterou spravuje program Interact, o trvalé identifikátory účastníků, jako například osobní identifikační kódy (PIC), čímž se do budoucna posílí aspekt synergií v obou programech.

69. Pečeť excellence byla poprvé zavedena v rámci programu Horizont 2020 a je dále posilována v rámci programu Horizont Evropa. Využívání pečeti excellence v programech politiky soudržnosti má být dále podporováno v souvislosti s posilováním synergií mezi rámcovými programy pro výzkum a inovace a Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR).

71. Přestože v nařízení o společných ustanoveních z roku 2013 a v operačních programech přijatých před zahájením iniciativy „pečeť excellence“ v roce 2015 chybí jakékoli odkazy na tuto iniciativu, Komise se snaží shromažďovat informace o vnitrostátních/regionálních systémech podpory pečeti excellence, které vytvořili členové společenství pro sdílení praktických postupů. Podávání zpráv je však dobrovolné. Pouze pro pečeť excellence v rámci nástroje ERI Accelerator / fáze 2 nástroje pro MSP bylo zaznamenáno 15 režimů podpory, a to v 11 zemích. Stejný počet režimů byl zřízen pro projekty „Akce Marie Curie-Skłodowska“, jimž byla udělena pečeť excellence. Komise však nemá k dispozici přesné údaje o počtu projektů s pečeti excellence, které byly nakonec financovány.

72. Pokud jde o tři projekty „Teaming“, opatření na podporu pečeti excellence sice nebyla zahrnuta do operačních programů, ale Komise si je vědoma jejich využití ze strany EFRR.

74. Od zavedení pečeti excellence podnikla Komise několik kroků ke zlepšení využívání projektů s pečeti excellence. Jedním z příkladů je změna obecného nařízení o blokových výjimkách, která členským státům umožňuje provádět některá opatření podpory (včetně financování projektů s pečeti excellence) bez předchozího oznámení.

To umožnilo zavést zjednodušení, která řídící orgány považovaly za klíčová pro provádění synergií: přímou podporu pečeti (tj. bez nutnosti provádět nové hodnocení kvality návrhu v oblasti výzkumu a inovací) a uplatňování kategorií, maximálních částek a metod výpočtu způsobilých nákladů v rámci programu Horizont Evropa. Tím se zamezí zdvojení úsilí příjemců a řídících orgánů při předkládání, hodnocení a výběru operací pro podporu z EFRR.

75. V nařízeních o politice soudržnosti pro období 2014–2020 i 2021–2027 je stanoveno obecné pravidlo podpory investic pouze do malých a středních podniků, neboť podpora malých a středních podniků je politickou prioritou Unie.

Stejně jako pro období 2014–2020, i pro období 2021–2027 nařízení stanoví jednu výjimku pro investice do jiných podniků než malých a středních podniků, pokud se takové investice uskutečňují ve spolupráci s malými a středními podniky v oblasti výzkumu a inovací.

Právě nedostatek podpory pro podniky v obtížích se stává dalším základním kamenem politiky založené na řádném finančním řízení. Jediné odchylky od obecného pravidla byly povoleny po pandemii COVID-19, což umožnilo podporu podnikům v obtížích, pokud byla schválena v rámci dočasné státní podpory stanovené pro řešení mimořádných okolností nebo na základě pravidla *de minimis*.

SPOLEČNÁ ODPOVĚĚ K BODŮM 76 A 77:

¹² <https://keep.eu/>

Mechanismus automatického oznamování o všech projektech, jimž byla udělena pečeť excelence, by mohl být obtížný a náklady by mohly být vyšší než jeho přínos. Komise však o takovém vývoji pro pečeť excelence v rámci nástroje ERI do budoucna uvažuje.

Řídící orgány a další zainteresované financující subjekty zatím na vyžádání obdrží úplné informace o návrzích projektů s pečeti excelence ve své zemi/regionu, které k tomu daly souhlas. Tyto informace jsou od roku 2015 zpřístupňovány prostřednictvím komunitní platformy (sítě SINAPSE) také členům společenství pro sdílení praktických postupů. Ne všechny řídicí orgány jsou však členy společenství pro sdílení praktických postupů, protože registrace není povinná.

Od roku 2015 jsou na internetových stránkách iniciativy „pečeť excelence“ k dispozici podrobné informace o této iniciativě, o tom, jak ji využívat, o možnostech financování a informace pro financující orgány dostupné přes internetové stránky pečeti excelence. Na internetových stránkách je k dispozici funkční e-mailová adresa, která slouží k poskytování odpovědí na případné dotazy.

Ve veřejném přehledu programu Horizont poskytuje Komise souhrnné údaje o návrzích projektů, kterým byla udělena pečeť excelence.

78. Komise vybízí řídicí orgány, aby se na každém setkání společenství pro sdílení praktických postupů podělily o své vnitrostátní nebo regionální osvědčené postupy a projednaly společně otázky týkající se provádění. Komise si je vědoma toho, že i další členské státy zavedly systémy, které zajišťují optimální tok informací týkajících se pečeti excelence.

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ (body 79–91)

Odpovědi Komise:

SPOLEČNÁ ODPOVĚĚ K BODŮM 79 A 80:

Komise uznává, že v oblasti provádění následných synergií existuje prostor pro další zlepšení, nicméně konstatuje, že příležitosti k synergiím mezi programem Horizont Evropa a politikou soudržnosti byly v období 2021–2027 výrazně posíleny díky koordinovanějším pravidlům ve všech příslušných právních předpisech (program Horizont Evropa, politika soudržnosti, obecná nařízení o blokových výjimkách v oblasti státní podpory), která jsou navržena tak, aby zajistila přidanou hodnotu Unie, zabránila překrývání a usilovala o maximální účinnost a administrativní zjednodušení. Cílem EFRR v oblasti výzkumu a inovací je podpora výzkumu, který je blízko trhu, a využívání výsledků výzkumu (včetně těch, které pocházejí z projektů programu Horizont). To je základním předpokladem pro provádění následných synergií.

Komise zdůrazňuje, že příslušné právní základy nevyžadují systematické monitorování synergií. Přesto však Komise určila a podpořila některé osvědčené postupy, jako je soubor příkladů („EU funds working together for jobs & growth“ („Společná práce fondů EU pro zaměstnanost a růst“)), příklady synergií mezi rámcovými programy pro výzkum a inovace (Horizont 2020) a evropskými strukturálními a investičními fondy a šíření informací o experimentální výzvě Interreg Střední Evropa „Využití koordinace“.

81. Komise se domnívá, že její hlavní útvary odpovědné za rámcové programy pro výzkum a inovace a fondy ESI, tj. GŘ pro výzkum a inovace a GŘ pro regionální a městskou politiku, dobře spolupracují, a to jak formálně, tak neformálně, a v případě společenství „Seal of Excellence Community of Practice“ zapojují také zúčastněné strany odpovědné za navrhování a provádění

programů na vnitrostátní a regionální úrovni. Spolupráci na vnitrostátní úrovni mezi orgány, které jsou odpovědné za provádění programů nebo za pomoc při jejich provádění, je však třeba dále prohlubovat.

Doporučení 1 – Zlepšit spolupráci mezi subjekty zapojenými do řízení fondů ESI a rámcových programů

Komise toto doporučení přijímá.

Komise uznává význam a přidanou hodnotu zlepšení spolupráce mezi orgány členských států odpovědnými za politiku v oblasti výzkumu a inovací a provozní záležitosti a vnitrostátními orgány politiky soudržnosti odpovědnými za výzkum a inovace. Sblížení těchto komunit pomůže vytvářet a posilovat vazby a výměnu znalostí a postupů.

82. Komise považuje za důležité usnadnit přístup k informacím o projektech a příjemcích podporovaných z jejích fondů a nástrojů. Na straně EFRR obsahuje nedávno (v březnu 2022) spuštěná databáze Kohesio komplexní a aktuální informace o projektech a příjemcích podporovaných politikou soudržnosti. Tato databáze shromažďuje, standardizuje a v interoperabilním formátu znovu zveřejňuje informace publikované řídicími orgány v seznamu operací.

Přehled programu Horizont obsahuje podrobné údaje o financovaných projektech a jejich příjemcích.

83. Komise uznává potřebu zlepšit stávající datové rámce, možnosti vyhledávání a mapování údajů, nicméně se domnívá, že interoperabilní databáze se společnou a statickou taxonomií není v současné době pro zajištění odpovídající funkčnosti, např. pro vyhledávání v databázích nebo mapování, potřebná. Komise se domnívá, že funkce stávajících databází jsou pro vyhledávání relevantních informací dostačující.

84. Komise se domnívá, že je důležité sledovat využívání existujících mechanismů synergií. V některých případech je to ze své podstaty obtížné, a to i proto, že příslušné informace jsou k dispozici pouze na úrovni členských států. Právní požadavek na poskytování informací neexistuje, ale Komise se zabývá možnostmi dobrovolného shromažďování relevantních informací, jako je například informační přehled pečeti excellence.

I bez zavedeného systematického monitorování byla Komise schopna identifikovat a podporovat příklady dobré praxe. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/seal-excellence_en

Komise se průběžně zapojuje do činností zaměřených na zvyšování povědomí (prostřednictvím internetových stránek pečeti excellence, sociálních médií, prostřednictvím vnitrostátních kontaktních míst a sítě European Enterprise Network) a na prosazování konceptu synergie na různých cílených akcích (např. Pracovní skupina pro výzkum, Evropský týden regionů a měst).

Doporučení 2 – Využívat potenciál údajů pro podporu synergií

Komise toto doporučení přijímá.

Komise uznává, že je třeba zlepšit stávající datové rámce, možnosti vyhledávání a mapování údajů, sledování synergií a podporu osvědčených postupů.

85. S cílem podpořit silnější synergie zveřejnila Komise dne 5. července 2022 sdělení Komise o synergiích mezi programy Horizont Evropa a EFRR (dále jen „pokyny k synergiím“)¹³, které posiluje odborné znalosti a kapacity zúčastněných stran pro provádění nových příležitostí.

86. Komise zahájila v červenci 2022 řadu informačních akcí a seminářů, aby nové „pokyny k synergiím“ vysvětlila zúčastněným stranám v členských státech. Tyto činnosti budou pokračovat i v následujících měsících.

87. Z nedávné studie¹⁴ o stanovení priorit ve strategiích pro inteligentní specializaci v EU vyplynulo, že prioritní oblasti strategií pro inteligentní specializaci v EU vycházejí převážně z objektivních postupů identifikace založených na datech. To v členských státech a regionech EU vedlo k zavedení přístupů ke stanovení priorit, které stanovují omezený, ale často široký soubor prioritních oblastí orientovaných na výzkum a vývoj a na témata více zaměřená na technologie. Rozsah prioritní oblasti však nemusí nutně omezovat možnost vytváření synergií.

90. Všichni příjemci grantů z programu Horizont 2020 musí stanovit své plány pro následné využití, ne vždy však mohou považovat financování z fondů ESI za mechanismus pro další využití výsledků svého výzkumu. To samo o sobě není problematické, pokud plány využívání nejsou podmíněny pokračující finanční podporou z rozpočtu EU.

Nízký počet odkazů na EFRR je také způsoben tím, že je obtížné s mnohaletým předstihem určit, které prostředky budou využity.

Doporučení 3 – Zvýšit využívání následných synergií

Komise toto doporučení přijímá.

Doporučení 4 – Zlepšit tok informací o projektech, které obdržely pečeť excelence

Komise toto doporučení přijímá a zajistí zlepšení toku informací o projektech, které obdržely pečeť excelence.

¹³ Odkaz viz odpověď k bodu 19.

¹⁴ Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, *Study on prioritisation in smart specialisation strategies in the EU: final report*, Úřad pro publikace, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/60867>